

ŠKOLNÍ PORADENSTVÍ



PŘEDNÁŠKA Č.2

Mgr. Lenka Přikrylová

TÉMATA PŘEDNÁŠKY

- ŠKOLSKÁ REFORMA
- PROGRAMY VZDĚLÁVÁNÍ
- PORADENSKÉ SLUŽBY NA ŠKOLÁCH
- SPOLUPRÁCE ŠKOLY A RODIČŮ



1. ŠKOLSKÁ REFORMA

- Probíhající školská, nebo též kurikulární, reforma přináší především změny v obsahu a cílech vzdělávání.
- Kromě předávání znalostí kladou nyní školy ve své práci důraz na to, aby se žáci naučili s informacemi pracovat a osvojili si další celoživotní dovednosti, tzv. klíčové kompetence, které jim mají usnadnit plnohodnotný život ve 21. století.

Klíčové kompetence

- = souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti
- mají průřezový charakter a propojují vzdělávací záměry všech vzdělávacích oblastí
- žák je prostřednictvím vzdělávacího obsahu veden k postupnému dosažení KK
- 6 konkrétních KK a jejich začlenění do vzdělávacích oblastí je součástí týmové práce všech učitelů

- Učitelé musí dobře porozumět, co která klíčová kompetence v sobě skrývá, podle toho se budou rozhodovat, jakým způsobem budou s daným tématem pracovat
- rozvíjení dovedností a budování postojů zabere víc času

Pochopení KK znamená znalost odpovědi na tyto otázky:

1. **Jak uplatním klíčové kompetence ve svém předmětu?**
2. **Jak budu klíčové kompetence rozvíjet?**
3. **Jak zvládnou předání znalostí a současně rozvoj kompetencí?**
4. **Jak poznám, že jsem při rozvoji KK úspěšný?**

Přehled klíčových kompetencí

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence občanské
- kompetence pracovní (ZŠ, odborné SŠ),
kompetence k podnikavosti (G)

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.
- Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života.
- Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení,
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů,
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů,
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu,
- na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanská

- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

DESATERO ŠKOLSKÉ REFORMY

1. Žáci se budou ve škole cítit bezpečně, zažívat radost z učení
2. Žáci dostanou příležitost, ukázat co umí, v čem se zlepšují- to by se mělo odrazit v jejich hodnocení
3. Žáci získají nejen dobré znalosti, ale i chuť a dovednost učit se po celý život
4. Žáci se naučí poznávat svět v souvislostech a učivo maximálně využít ve svém budoucím životě
5. Žáci budou dobře jazykově připraveni na život a práci v současném propojeném světě

6. Žáci se naučí pracovat s různými zdroji informací
7. Žáci budou umět žít a jednat s ostatními lidmi
8. Žáci se naučí jednat samostatně a rozhodovat se zodpovědně
9. Žáci budou pečovat o zdraví svoje i ostatních
10. Žáci zvládnou aktivně vstupovat do výuky i dění ve škole

ŠKOLSKÝ ZÁKON

zákon č. 561/2004 Sb.

- tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních,
- stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje,
- vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání,
- stanovuje působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

1. vzdělávací programy
2. předškolní vzdělávání
3. povinnosti školní docházky (odklad, průběh, hodnocení žáků)
4. střední vzdělávání
5. vzdělávání na konzervatoři
6. vyšší odborné vzděl.
7. upravuje uznávání zahraničního vzdělávání
8. základní umělecké, jazykové vzdělávání
9. další vzdělávání na školách
10. školská zařízení a školské služby
11. hmotné zabezpečení, odměny
12. vymezuje školskou právnickou osobu (zřizovatelé, sloučení, hospodaření)
13. školský rejstřík
14. financování škol
15. ředitel školy, školská rada
16. ministerstva a česká školní inspekce
17. upravuje působnost územních samosprávných celků ve školství
18. přestupky
19. věnuje se společným, přechodným a závěrečným ustanovením
20. pojednává o účinnosti

Úplné znění školského zákona

Dnem 1. ledna 2012 nabyl účinnosti zákon č. 472/2011 Sb., kterým se mění školský zákon

- **je zrušena povinnost základní školy vydat výstupní hodnocení**
- **snížení počtu podávaných přihlášek na střední školu-dvě**
- **potvrzení zájmu přijatého uchazeče o školu zápisovým lístkem po vyhlášení výsledků (10 dnů po zveřejnění výsledků)**
- **mění a sjednocuje se termín přijímacích zkoušek v prvním kole přijímacího řízení** (posouvá se termín pro přijímací zkoušky v prvním kole přijímacího řízení na dřívější období, aby nebyl duplicitní s termíny zkoušek společné části maturitní zkoušky)
- **zřizovatelé nejsou povinni vyhledávat na místa všech ředitelů konkursy**, ledaže vyhlášení konkursu navrhne ČŠI nebo školská rada (v případě, že zřizovatel nevyhlásí konkurs, pokračuje dosavadní ředitel ve funkci v šestiletém funkčním období)

INDIVIDUÁLNÍ VÝCHOVNÝ PLÁN (smlouva s rodiči)

- 35 pilotních škol, které testují tyto smlouvy
- smlouva o chování žáků (nejčastěji se tímto způsobem řeší problémy s neplněním školních povinností, nenošením pomůcek, hrubým vyrušováním při vyučování, záškoláctvím nebo pozdními příchody)
- dokument stanoví, co se bude dít, pokud nezvladatelného žáka nedokáže zpacifikovat škola ani rodiče
- smlouvy s rodiči ale nebudou pro rodiče povinné
- pokud by rodiče odmítali podílet se na řešení- v krajní situaci by se případ předal sociálnímu odboru, který by jim mohl třeba odebrat dávky

2. PROGRAMY VZDĚLÁVÁNÍ

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007
- Národní program rozvoje vzdělávání v ČR
(koncepční dokument české vzdělávací politiky- tzv. Bílá kniha)- obsahuje záměry rozvoje vzdělávání žáků od 3 do 19 let
- Rámcové vzdělávací programy
(kurikulární dokumenty státní úrovně, které normativně stanovují obecný rámec pro jednotlivé etapy vzdělávání a jsou závazné pro tvorbu ŠVP)
- Školní vzdělávací programy
(kurikulární dokumenty školní úrovně, tvoří konkrétní podobu RVP)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007

DZ stanovuje následujících šest strategických směrů:

1. Rovnost příležitostí ke vzdělávání
2. Kurikulární reforma – nástroj k modernizaci vzdělávání s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí
3. Podpora cizích jazyků, informačních a komunikačních technologií
4. Tvorba a zavádění systémů kvality, metod hodnocení a vlastního hodnocení škol a školských zařízení
5. Zvyšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků
6. Podpora dalšího vzdělávání.

1. Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (*Bílá kniha*)

- byl schválen 7. února 2001
- je to závazný dokument, z něhož vychází konkrétní realizační plány pro vzdělávací politiku
- je zde zpracována nová koncepce vzdělávání a rozvoje v ČR, která s sebou přináší řadu změn (v oblasti cílů, obsahu vzdělávání- zavedení systému více úrovní vzdělávacích programů)

2. Rámcový vzdělávací program

- Začal se uplatňovat od 1.9.2007 (v 1.a 6.ročníku ZŠ), ZUŠ od 2012, Gymnázia od 2009, ostatní SŠ – 4 etapy od 2009 do 2012
- Komplexně vymezuje koncepci, cíle, obsah a jiné složky vzdělávání v určitém stupni a druhu škol
- Je schvalován a zaváděn ministerstvem školství
- Je závazný pro fungování příslušné úrovně vzdělávacího systému (stanovuje „co je v základním vzdělávání podstatné a co mají školy při tvorbě ŠVP respektovat“)
- Podle něj školy vytvářejí své vlastní ŠVP (specifikuje závazné požadavky a formuluje pravidla pro tvorbu ŠVP, vymezuje rámec pro návrh učebních plánů)
- Determinuje tvorbu dalších kurikulárních dokumentů (učebnice)

Principy RVP ZV

- Navazuje na RVP PV a je východiskem pro RVP SV
- Vymezuje vše co je společné a nezbytné v povinném základním vzdělávání žáků
- Specifikuje úroveň klíčových kompetencí, jíž by měli žáci dosáhnout na konci zákl. vzdělávání
- Vymezuje vzdělávací obsah - očekávané výstupy
- Zařazuje jako závaznou součást průřezová témata
- RVP ZV je otevřený dokument, který bude v určitých časových etapách inovován podle měnících se potřeb společnosti, zkušeností učitelů se ŠVP

Výhody RVP ZV

- Zohledňuje nové pojetí kurikula, které již není založeno převážně na osvojování si velkého množství faktů
- Usiluje o rozvoj klíčových kompetencí a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě
- Vzrůstá profesní zodpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání

Cíle RVP ZV

- Umožnit žákům osvojit si strategie učení
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení a k řešení problémů
- Vést žáky k všestranné a otevřené komunikaci
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat
- Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osoby, plnili své povinnosti
- Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví
- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jiným kulturám
- Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti

Rozdělení RVP ZV

Vzdělávací obsah v RVP je rozdělen do 9 vzdělávacích oblastí :

1. Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk, Anglický jazyk..)
2. Matematika a její aplikace
3. Informační a komunikační technologie
4. Člověk a jeho svět
5. Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)
6. Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
7. Umění a kultura (Hv, Vv)
8. Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví a Tělesná výchova)
9. Člověk a svět práce

****<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>**

3. Školní vzdělávací program

- Je dokument, který zpracovala každá škola podle RVP ZV (reforma školství)
- Vychází z konkrétních vzdělávacích záměrů školy, zohledňuje potřeby a možnosti žáků, reálné podmínky a možnosti školy
- Za zpracování odpovídá ředitel školy
- ŠVP je součástí povinné dokumentace školy
- Naplnění ŠVP zjišťuje a hodnotí Česká školní inspekce

Pravidla pro tvorbu ŠVP

- Zajišťuje rovnoprávný přístup k základnímu vzdělávání pro všechny žáky s povinností školní docházky
- Vytváří předpoklady pro realizaci vzdělávacího obsahu s ohledem na věkové zvláštnosti žáků, a tím pro postupné rozvíjení klíčových kompetencí
- Je zpracován tak, aby umožňoval učitelům rozvíjet tvořivý styl práce
- Vede k naplňování cílů základního vzdělávání stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni školy a na úrovni vyuč. předmětů

Rizika spojená s tvorbou a uplatněním ŠVP

- Na tvorbu ŠVP nabyly dostatečně a s časovým předstihem připravovány ani školy, ani učitelé
- Dosud nejsou dostatečně vyvinuty evaluační procesy, které jsou nutné pro účinné užívání ŠVP
- Problémy při přestupu dětí z jedné školy na druhou

Ukázka ŠVP vybrané školy

Průřezová témata

- Reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa (tvoří povinnou součást základního vzdělávání).
- Pomáhají rozvíjet osobnost žáka v oblasti postojů a hodnot.
- Tematické okruhy procházejí napříč vzdělávacími oblastmi, mnohostranně propojují vzdělávací obsahy různých oborů a jsou zároveň součástí žákovy běžné životní zkušenosti, která vzniká při kontaktu s prostředím, jež žáka obklopuje (do vzdělávání musí být zařazena všechna témata)

Průřezová témata

- Rozšiřují dále poznání žáků, umožňují jim získat komplexní pohled na danou problematiku a současně u nich formují postoje a hodnotový systém.
- Obohacují jejich osobnost a pozitivně tím ovlivňují atmosféru a sociální vztahy ve škole.
- Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Průřezová témata

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova demokratického občana
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
4. Multikulturní výchova
5. Environmentální výchova
6. Mediální výchova

Ukázka průřezových témat na vybrané škole

1. Osobnostní a sociální výchova

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

Osobnostní a sociální výchova

- Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti (jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti).
- V oblasti Člověk a zdraví je vhodné zaměřit se na témata reflektující fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu
- Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na :
 1. osobnostní,
 2. sociální,
 3. mravní rozvoj.

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- **Sebepoznání a sebepojetí** – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty);
- **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygiena** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací
- **Kreativita** – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě;
- **Mezilidské vztahy** – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc;
- **Komunikace** – řeč těla a slov,; cvičení pozorování a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.);
- **Kooperace a kompetice** – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny);

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

2. Výchova demokratického občana

- má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti (ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti)
- zaměřuje se na rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností (porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů)

Výchova demokratického občana

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

Tematické okruhy

- **Občanská společnost a škola** – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů);
- **Občan, občanská společnost a stát** – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; (vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
- **Formy participace občanů v politickém životě** – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- podstatou je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností
- otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje
- v oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech

Tematické okruhy

- **Evropa a svět nás zajímá** – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; zvyky a tradice národů Evropy
- **Objevujeme Evropu a svět** – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách;
- **Jsme Evropané** – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; instituce Evropské unie a jejich fungování; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže

4. Multikulturní výchova

- umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.
- Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti.

Multikulturní výchova

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné

Tematické okruhy

- **Kulturní diference** – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy);
- **Lidské vztahy** – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita,
- **Etnický původ** – rovnocennost všech etnických skupin a kultur;
- **Multikulturalita** – specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- **Princip sociálního smíru a solidarity** – odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; otázka lidských práv, základní dokumenty

5.Environmentální výchova

- vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí,
- Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových
- Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí, v souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí

Environmentální výchova

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

Tematické okruhy

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí –zemědělství, doprava, průmysl a životní prostředí, (ekologická zátěž, doprava a globalizace)
- Vztah člověka k prostředí - naše obec ,náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální , ekologické problémy

6. Mediální výchova

- má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti- zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost)
- pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií

Mediální výchova

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

Tematické okruhy

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení-
chápaní podstaty mediálního sdělení
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- stavba mediálních sdělení- principy sestavování zpravodajství
- vnímání autora mediálních sdělení
- fungování a vliv médií ve společnosti-organizace a postavení médií ve společnosti
- tvorba mediálního sdělení-tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas
- práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, faktory ovlivňující práci v týmu;

Praktické odkazy

- aktuální obecné informace k průřezovým tématům (k čemu to je, co do toho spadá, jaké jsou očekávané výstupy, i něco málo o aktuálních problémech a situaci v několika jiných zemích)

<http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=3951>

- příklady dobré praxe, volně ke stažení metodiky, přípravy apod., pro nás k nejpotřebnějšímu průřezovému tématu- osobnostně sociální výchově

<http://www.odyssea.cz/>

3. Poradenské služby ve školách

- **Výchovný – kariérový poradce** (profesní orientace, integrace)
- **Metodik prevence** – prevence soc.- pat. jevů
- **Školní psycholog** nebo školní speciální pedagog (u škol nad 500 žáků)
- **Konzultační tým**: třídní učitelé, ...
- **Školní program** – strategie pedagogicko-psychologického poradenství
- **Spolupráce** poradců a rodičů

Legislativa

- Vyhláška č.72/2005 Sb. (62/2007), O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Věstník , sešit 7/2005, Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole

Vyhláška 72/2005

Obecné vymezení poradenských služeb ve školství

Obsah poradenských služeb

Školská poradenská zařízení – PPP, SPC

Škola (úkoly) zajišťuje poradenské služby zaměřené na:

- Prevenci školní neúspěšnosti
- Primární prevenci sociálně - patologických jevů
- Kariérové poradenství (vzdělávací, informační a poradenská podpora)
- Podpora při integraci a vzdělávání žáků se spec. vzdělávacími potřebami (vč. soc. znevýhodnění)
- Péče o vzdělávání nadaných žáků
- Péče o žáky s neprospěchem
- Metodická podpora učitelům při aplikaci psychologických a spec. pedagogických poznatků a dovedností...

**<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-72-2005-sb-1>

ukázka vyhlášky o poskytování poradenských služeb

SPOLUPRÁCE ŠKOLY A RODIČŮ

- ŠKOLSKÁ RADA
- KLUB, SDRUŽENÍ nebo RADA RODIČŮ
- SPOLUPRÁCE RODIČ-TŘÍDNÍ UČITEL
- SPOLUPRÁCE RODIČ-VÝCHOVNÝ PORADCE
- SPOLUPRÁCE s VNĚJŠÍMI SUBJEKTY

ŠKOLSKÁ RADA

- školská rada se zřizuje základních, středních a vyšších odborných školách
- je to orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy
- Pokud je součástí právnické osoby více těchto škol, je možné zřídit jednu školskou radu.

Složení školské rady

- Školskou radu zřizuje zřizovatel, který zároveň stanoví počet jejích členů a vydá její volební řád.
- 1/3 členů školské rady jmenuje zřizovatel, 1/3 volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí studenti a 1/3 volí pedagogičtí pracovníci dané školy (členem školské rady nemůže být ředitel školy).
- Ve školách, které nejsou zřízeny státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, plní úkoly zřizovatele ředitel školy.

Volby do školské rady

- řádné uskutečnění voleb do školské rady zajistí ředitel školy v souladu s volebním řádem
- nezvolí-li zákonní zástupci nezletilých žáků nebo zletilí žáci a studenti stanovený počet členů školské rady ani na základě opakované výzvy, jmenuje zbývající členy školské rady ředitel školy
- funkční období členů školské rady je tři roky.

Zasedání školské rady

- školská rada zasedá nejméně dvakrát ročně;
- zasedání školské rady svolává její předseda, první zasedání školské rady svolává ředitel školy
- ředitel školy nebo jím pověřený zástupce je povinen zúčastnit se zasedání školské rady na vyzvání jejího předsedy
- školská rada na svém prvním zasedání stanoví svůj jednací řád a zvolí svého předsedu (k přijetí jednacího řádu se vyžaduje schválení nadpoloviční většinou všech členů školské rady)

funkce školské rady

1. vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování,
2. schvaluje výroční zprávu o činnosti školy,
3. schvaluje školní řád, ve středních a vyšších odborných školách stipendijní řád, a navrhuje jejich změny,
4. schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách,

5. podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy,
6. projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok, vyjadřuje se k rozboru hospodaření a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření,
7. projednává inspekční zprávy České školní inspekce,
8. podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy.

Schválení dokumentů RŠ

- Ředitel školy je povinen umožnit školské radě přístup k informacím o škole, zejména k dokumentaci školy (informace chráněné podle zvláštních právních předpisů poskytne ředitel školy školské radě pouze za podmínek stanovených těmito zvláštními právními předpisy).
- O schválení dokumentů rozhodne školská rada do 1 měsíce od jejich předložení ředitelem školy (pokud školská rada tento dokument neschválí, ředitel školy předloží dokument k novému projednání do 1 měsíce, opakovaného projednání se účastní zřizovatel-není-li dokument schválen ani při opakovaném projednání nebo pokud školská rada neprojedná dokumenty do 1 měsíce od jejich předložení ředitelem školy, rozhodne o dalším postupu bez zbytečného odkladu zřizovatel).

KLUB , RADA nebo SDRUŽENÍ RODIČŮ

- sdružuje vždy jednoho zástupce rodičů za třídu, je partnerem vedení školy
- zástupci rodičů se scházejí se zástupci pedagogů a vedení školy pravidelně (většinou čtyřikrát ročně)
- vybírá dobrovolné příspěvky od zákonných zástupců žáků a financují různé aktivity (příspěvky na švp pro děti z dětských domovů nebo sociálně slabší rodiny)

SPOLUPRÁCE RODIČ-VÝCHOVNÝ PORADCE

a) při výchovných a vzdělávacích problémech žáka

- Za vzájemné spolupráce výchovného poradce, TU a rodiče dochází k hledání řešení problému a snahy o jeho odstranění (při přetrvávání problematického stavu se škola společně s rodiči obrací na odbornou pomoc PPP).
- Když rodiče nespolupracují- **výchovná komise**, (ředitel školy nebo jeho zástupce, výchovný poradce a školním metodikem prevence, třídní učitel)- vyhledávají řešení, jak rodiče a žáka přimět ke spolupráci.

b) při volbě povolání

- Rodiče mají kdykoliv možnost informovat se u výchovného poradce o otázkách volby povolání a dalšího vzdělávání svého dítěte.
- Výchovný poradce v I. čtvrtletí posledního ročníku na tř. schůzkách rodiče seznamuje s podmínkami přijímacího řízení a nabídkami jednotlivých studijních i učebních oborů, od výchovného poradce dostanou instrukce k postupu podávání přihlášek do přijímacího řízení a možnosti zjišťování dalších informací (školy spolupracují s Úřady práce).

c) při řešení neomluvené přítomnosti nezletilého žáka

- do 10 hod. - **pohovor** zákonného zástupce
+TU+vých.poradce (provede se zápis a způsob nápravy)
- nad 10 hod. – **výchovná komise** (zákonný zástupce
+TU+vých.poradce+ředitel školy+zástupce orgánu sociálně-
právní ochrany dětí, školní metodik prevence)- zápis a způsob
nápravy
- nad 25 hod.- ředitel školy zašle oznámení o záškoláctví
příslušnému **orgánu sociálně-právní** ochrany dětí (zanedbání
školní docházky se hlásí na **Policii ČR**, druhé oznámení se řeší
jako trestní oznámení pro spáchání **trestného činu ohrožení
mravní výchovy mládeže**)

SPOLUPRÁCE RODIČ-TŘÍDNÍ UČITEL

- Třídní schůzky + hovorové hodiny
- Žákovská knížka
- Akce školy
- Sponzorství

Spolupráce s VNĚJŠÍMI SUBJEKTY

- PPP (pedagogicko-psychologická poradna)
- SPC (speciálně-pedagogické centrum)
- OSPOD (Odbor sociálně-právní ochrany dětí)-odbor péče o dítě příslušného krajského úřadu
- STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE (krátkodobé nebo dlouhodobé vedení klienta),
- DĚTSKÉ DOMOVY, DIAGNOSTICKÉ ÚSTAVY (ústavní výchova, ochranná výchova- dítě spáchá trestný čin)
- POLICIE České republiky

<http://www.msmt.cz/socialni-programy/metodicke-pokyny>